

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 131/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Vincentom Lechmanom, Štefánikova 40, Košice, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 261/2015, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 86/2018 a proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 183/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 21. januára 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 261/2015 (ďalej len „napadnutý postup okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 86/2018 (ďalej len „napadnutý postup krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 183/2020 (ďalej aj „napadnutý postup najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou proti žalovanej Slovenskej republike konajúcej prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) podanou na okresnom súde domáhala zaplatenia sumy 300 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu, ktorá mala sťažovateľke vzniknúť v dôsledku nezákonného trestného stíhania, ktoré bolo zastavené z dôvodu premlčania.

2.1. Okresný súd o žalobe rozhodol rozsudkom č. k. 16 C 261/2015-217 z 5. februára 2018 tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 10 000 eur, vo zvyšku žalobu zamietol a rozhodol o trovách konania.

2.2. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali sťažovateľka a žalovaná odvolania, o ktorých krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 10 Co 86/2018 z 28. novembra 2019 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu a rozhodol o trovách odvolacieho konania.

2.3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali sťažovateľka a žalovaná dovolania, o ktorých najvyšší súd rozhodol rozsudkom č. k. 8 Cdo 183/2020 z 25. októbra 2022 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“) tak, že dovolanie žalovanej zamietol, dovolanie sťažovateľky odmietol a rozhodol o trovách dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v odôvodnení ústavnej sťažnosti v podstatnom uvádza, že priznanú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10 000 eur považuje za nedostatočnú. Podľa názoru sťažovateľky priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v takej výške napriek následkom 15 rokov vedeného nezákonného trestného stíhania došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky a nebol tak v plnej miere naplnený materiálny aspekt jej ústavného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy a nedošlo k reparácii dôsledkov porušenia práva na trestné stíhanie zákonným spôsobom a porušenia práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Sťažovateľka v tejto súvislosti v podstatnom namieta, že konajúcimi súdmi priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10 000 eur (z požadovanej sumy 300 000 eur) je nepreskúmateľná, a to najmä pokiaľ ide o úvahy konajúcich súdov o jej priznaní.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné práva sťažovateľky na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa Čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd č. 23/1991 Zb. a podľa Čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd č. 209/1992 Zb. postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/261/2015, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10Co/86/2018, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 183/2020 vrátane posudzovania konania ako celku, porušené boli.

II. Ústavný súd zrušuje Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 183/2020 zo dňa 25.10.2022, Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Co/86/2018-305 zo dňa 28.11.2019, a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti (vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti, pozn.) je namietané porušenie označených práv sťažovateľky napadnutými postupmi okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu. Podľa názoru sťažovateľky konajúcimi súdmi priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10 000 eur (z požadovanej sumy 300 000 eur) je nepreskúmateľná, a to najmä pokiaľ ide o úvahy konajúcich súdov o jej priznaní.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde], v časti z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde] a v časti ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutými postupmi okresného súdu a krajského súdu:

9. Vo vzťahu k sťažovateľkou napadnutým postupom okresného súdu a krajského súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

10. Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu disponovala sťažovateľka opravným prostriedkom – odvolaním. O odvolaní bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd ako súd nadriadený. Sťažovateľka podala proti napadnutému postupu okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 10 Co 86/2018 z 28. novembra 2019. Sťažovateľka teda využila možnosť podania opravného prostriedku proti napadnutému postupu okresného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

10.1. Odvolanie predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého krajský súd poskytoval ochranu základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým postupom okresného súdu (m. m. II. ÚS 551/2022, II. ÚS 558/2022).

11. Vo vzťahu k napadnutému postupu krajského súdu disponovala sťažovateľka opravným prostriedkom – dovolaním. O dovolaní bol oprávnený a povinný rozhodnúť najvyšší súd ako súd nadriadený. Sťažovateľka podala proti napadnutému postupu krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom č. k. 8 Cdo 183/2020 z 25. októbra 2022. Sťažovateľka teda využila možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku proti napadnutému postupu krajského súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

11.1. Dovolanie predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého najvyšší súd poskytoval ochranu základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým postupom krajského súdu (m. m. II. ÚS 551/2022, II. ÚS 558/2022).

12. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutými postupmi okresného súdu a krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým postupom najvyššieho súdu:

13. Petit ústavnej sťažnosti úplne jednoznačne vymedzuje, že ústavná sťažnosť nesmeruje proti rozsudku najvyššieho súdu, ale smeruje „len“ proti napadnutému postupu („konaniu“) najvyššieho súdu, keďže iba vo vzťahu k nemu sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojich označených práv.

14. Napriek tomu, že sťažovateľka petitom ústavnej sťažnosti namieta porušenie označených práv napadnutým postupom najvyššieho súdu, v odôvodnení ústavnej sťažnosti nepoukazuje na porušenie svojich práv spočívajúce v samotnom napadnutom postupe najvyššieho súdu, ale svoju

argumentáciu smeruje fakticky výhradne proti predmetnému rozsudku najvyššieho súdu. Totiž ak sťažovateľka najvyššiemu súdu vyčíta nepreskúmateľnosť jeho úvah o výške priznanej nemajetkovej ujmy, ide nepochybne o výhradu smerujúcu proti rozhodnutiu najvyššieho súdu (keďže úvahy najvyššieho súdu sú vyjadrené v jeho predmetnom rozhodnutí), a nie o výhradu smerujúcu proti napadnutému postupu najvyššieho súdu.

15. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, ktorých uplatnenie je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Inak povedané, ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

16. Z hľadiska predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom.

17. Keďže sťažovateľka v petite svojej ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich práv výlučne postupom najvyššieho súdu, a nie aj rozhodnutím najvyššieho súdu, predmetom ústavného prieskumu sťažovateľkou namietaného porušenia označených práv môže byť len označený postup najvyššieho súdu, pričom však sťažovateľka v odôvodnení ústavnej sťažnosti neuvádza ústavnoprávne relevantnú argumentáciu odvodňujúcu, v čom by podľa jej názoru malo spočívať porušenie ňou označených práv samotným napadnutým postupom najvyššieho súdu. Ústavná sťažnosť v tejto časti nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené zákonom o ústavnom súde.

18. Na uvedenom závere nič nemení ani to, že sťažovateľka sa bodom II petitu ústavnej sťažnosti domáha, aby ústavný zrušil rozsudok najvyššieho súdu. Nevyhnutným predpokladom, aby ústavný súd mohol pristúpiť k zrušeniu rozhodnutia je, že ústavný súd v prvom rade vysloví porušenie základného práva vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré má zrušiť. Inak povedané, ústavný súd nemôže zrušiť rozhodnutie orgánu verejnej moci, ak najprv (vychádzajúc z petitu) nevysloví, že predmetným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva (m. m. II. ÚS 270/2021, II. ÚS 433/2021, II. ÚS 99/2022).

18.1. Ak teda ústavnému súdu už samotná formulácia petitu ústavnej sťažnosti vôbec nedáva možnosť vysloviť porušenie práv sťažovateľky rozsudkom najvyššieho súdu, ale „len“ postupom

najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 183/2020, ústavný súd nemôže ani zrušiť rozsudok najvyššieho súdu, hoci sa sťažovateľka zrušenia tohto rozhodnutia petitom ústavnej sťažnosti domáha.

19. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka je v konaní pred ústavným súdom zastúpená advokátom, ktorý je v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelým patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

20. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týka sa petitu ústavnej sťažnosti, resp. aj odôvodnenia ústavnej sťažnosti ako esenciálnych obsahových náležitostí ústavnej sťažnosti, ústavný súd sťažovateľku, ktorá je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 102/2019, II. ÚS 233/2021, II. ÚS 270/2021, II. ÚS 433/2021, II. ÚS 99/2022).

21. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

22. Nad rámec uvedeného vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu práva podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd pre úplnosť uvádza, že z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 399/2015). Uplatňovanie práva na účinný prostriedok nápravy vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom. Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (m. m. I. ÚS 538/2013).

22.1. Vzhľadom na to, že sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti nenamieta porušenie žiadneho práva garantovaného dohovorom, nemožno ani len teoreticky uvažovať o možnom porušení práva podľa čl. 13 dohovoru. Z uvedeného dôvodu by ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým postupom najvyššieho súdu mohol odmietnuť aj ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu